

domini, sed ut semper ipse dominus baptizaret, id actum est, ut per ministros dominus baptizaret, id est, ut quos ministri domini baptizaturi erant, dominus baptizaret, non illi. Aliud est enim baptizare per ministerium, aliud baptizare per potestatem. Baptisma enim tale est, qualis est ille, in cujus potestate datur, non qualis est iste, per cujus ministerium datur. Talis erat baptismus Joannis, qualis Joannes; baptismus justus tamquam justus, tamen hominis, sed qui acceperat a domino istam gratiam, ut dignus esset praesire iudicem et eum digito ostendere et implere vocem prophetiae illius: *Vox clamantis in deserto, parate viam domini*. Tale autem baptismus domini, qualis dominus. Ergo baptismus domini divinum, quia dominus Deus.¹ Haec Augustinus pulchre docens, aliud esse baptizare per potestatem, aliud per ministerium; sicut diximus nos, aliud esse conferre jurisdictionem per potestatem injungendo, aliud vero per ministerium consecrando. Docet etiam, eum qui facit per potestatem, pertingere ad effectum, sicut Joannes ad humanum effectum sui baptismi, et Christus ad divinum sui; ministerium vero non pertingere. Ideo dans jurisdictionem per potestatem, in ea assimilat sibi eum cui dat, non autem consecrans, quia per ministerium id agit. Docet etiam, baptismum Joannis humanum esse, quia ab homine immediate, licet ab homine habente a Deo auctoritatem; baptismum Christi divinum, quia immediate a Christo, qui Deus est.

Et iterum in eodem tractatu, ut etiam habetur in Decreto cap. Dedit: „Dedit baptismum Judas, et non baptizatum est post Judam; dedit Joannes, et baptizatum est post Joannem; quia si datus est a Juda baptismus, Christi erat; qui autem a Joanne datus est, Joannis erat. Non Judam Joanni, sed baptismum Christi etiam per Judae manus datum, baptismo Joannis etiam per manus Joannis dato recte praeponimus.“²

¹ Tract. V. in Joann. cap. I. n. 6. Migne, P. L. 35. 1417.

² S. August. l. c. n. 18. Migne, l. c. col. 1423; cap. Dedit 46. C. I. q. 1. in decr. Grat.

[Cap. II. Demonstratur, episcopalem jurisdictionem dari per injunctionem, non per consecrationem].

217. Hac igitur supposita differentia asserimus, jurisdictionem dari per viam injunctionis, non autem per viam consecrationis, ut volunt aliqui dicentes, quod sicut cardinales, licet non sint papae, eligentes tamen papam, conferunt ei papatum ministerialiter et ut instrumenta Dei, et non per suam naturam, sicut in fornace Babylonis non per suam vim, sed ut Dei instrumentum refrigerabat ignis: ita jurisdictionem dari a Deo per consecrationem, papam vero exhibere nudum ministerium. Alii vero dicebant, dari a papa per injunctionem, sed in illa injunctione sicut etiam in consecratione esse papam nudum ministerium; et sicut servus solet dare eleemosynam de bonis domini et non suis, ita papam dare jurisdictionem, imo dominum per papam, sicut etiam ipse dominus facit effectum consecrationis. Quae omnia falsa esse et hominum inventa, postea ostendemus. Interim igitur probabimus dari jurisdictionem per papam, tamquam per ministerium quidem Dei ex potestate et voluntate agentem, non autem per eum, tamquam per ministerium operantem vi consecrationis. Quod probatur aequaliter ex scriptura, efficacius autem ex patribus et ratione.

218. Scriptura ergo ostendit, dominum promisisse claves Petro, et ei commisisse oves; in commissione autem nulla consecratione est usus, sed mera injunctione dicendo: *Pasce, sive rege, oves meas*. Quum autem eos ordinavit in sacerdotes, ceremoniis est usus. Ergo jurisdictio mera injunctione datur. Scio responderi posse, Christum veluti principem et habentem potestatem excellentiae non adstrictum esse legibus, quas suis ministris imposuit; et ideo potuisse solo praecepto conferre jurisdictionem, quam aliis praescripsit per consecrationem conferendam. Sed quia Christus dominus ita usus est sua potestate, ut exemplum ecclesiae ministris dederit, quomodo illi ea uti deberent, et ecclesiae praxis, ut ostendemus, semper habuit, ut oves per injunctionem sint commissae pastoribus, sequitur

quod Christus non praescripserit, ut per consecrationem committerentur, sed voluerit, ut quemadmodum ipse jurisdictionem injunxit Petro, ita Petrus et alii pastores majores aliis minoribus injungerent, ut semper practicum est; praesertim quum in his, quae sunt ordinis, adhibuerit aliquas ceremonias Christus, sicut quum fecit sacerdotes, porrexit panem et calicem, ut nos hodie facimus; insufflaverit quoque in eos, quum potestatem remittendi peccata contulit. Baptizavit quoque saltem Petrum, et ut alii dicunt, B. Virginem; et suo baptismo usus est, ut non solum verbo, sed exemplo (quo melius ceremoniae docentur) instrueret de modo baptizandi. Igitur ita etiam fecit de jurisdictione. Apostolos quoque jam factos sacerdotes, et antequam fierent, misit dominus ad praedicandum, ante quidem consecrationem per Judaeam, et post consecrationem et resurrectionem Christi per universum mundum. Et quia nemo potest praedicare non missus, et non habens ad id jurisdictionem, profecto jurisdictionem hujusmodi illis dedit dominus per injunctionem.

219. Ex actibus apostolorum et ex epistolis Pauli hoc constat, quod consecrabantur qui mittebantur in ministerium. Sed certe ante consecrationem et eligebantur vel ab apostolis vel a plebe, et confirmabantur a Petro vel a Paulo vel aliis apostolis. In ipsa autem confirmatione suscipiebant jurisdictionem, sicut hodie suscipiunt. Nisi quod ante divisionem parochiarum suscipiebant eam illimitatam, hodie vero limitatam ad ecclesiam, cujus titulus eis confertur antequam consecrantur. Post hanc autem collatam jurisdictionem accedebat consecratio, quae jurisdictionem datam firmaret, sive potius ipsum hominem Deo consecraret et dedicaret, ut ei ministraret prius collata jurisdictione utens. Quum ergo dicitur Act. XX, 28, quod *posuit Spiritus sanctus episcopos regere ecclesiam*, non video, cur non intelligatur, quod superiores acti Spiritu sancto confirmabant electos, et confirmando tradebant eis jurisdictionem, cujus traditionem quasi sigillabant succedente consecratione. Videmus quoque Paulum, qui consecratus dicitur Act. XIII, 3, ante ordinationem aliquos annos prae-

dicasse per jurisdictionem, quam citra consecrationem habuit. Quinimo ibi, nempe Act. XIII, antequam imponerentur manus, perspicuum est, quod consecratores probarent electionem Dei, eum assumentes in opus convertendarum gentium; et ita confirmarunt sententiam coeli, dando ad id illi jurisdictionem ecclesiasticam, ut internae missioni Dei accederet externa et canonica. Sicut quum Paulus adivit Petrum et Jacobum et Joannem, confirmarunt externae ministerium, quod a Deo acceperat interne, et hoc citra aliquam ordinationem. Imposuerunt illi quoque curam pauperum Hierusalem, pro quibus eleemosynae egentibus erant exhibendae, quod sine jurisdictione non fiebat. Propterea demum Paulus absque consecratione nova imposuit Tito, ut maneret Cretae et quae deessent corrigeret et constitueret per civitates presbyteros sive episcopos, qui ante consecrationem eligebantur et confirmationem. Quae omnia, si respiciatur praxis ecclesiastica, jurisdictionem exigebant, quae ante consecrationem daretur, vel post eam, et non per eam.

220. Idem probatur ex patrum scriptis et auctoritate.

Clemens enim Romanus priori epistola ad Jacobum refert Petri verba ad se dicta coram ecclesia: „Trado ipsi (Clementi) a domino mihi traditam potestatem ligandi et solvendi; ut de omnibus quibuscumque decreverit in terris, hoc decretum sit in coelis. Ligabit enim quod oportet ligari, et solvet, quod expedit solvi.“¹

Haec Petrus. Cujus dictis si adjungatur praxis ecclesiae, quae solet assumere saepissime in papam homines jam consecratos episcopos, et quibus per consecrationem nulla jurisdictio potest dari, sicut nec potest iterari consecratio episcopalis, concluditur, jurisdictionem papae non tradi per consecrationem, sed ordinarie per Dei immediatam injunctionem sive impositionem. Petro autem ex privilegio forte datum est, ut suae injunctioni assisteret Deus tradens Clementi suo successoris potestatem, ut in illo verum sit, et Deum illi tradidisse potestatem et Petrum per injunctionem suam.

¹ Pseud.-Isid. in ep. Clem. ad Jacobum (Jaffé ed. II. n. 10).

Evaristus ad fratres per Aegyptum: „Et sicut vir non debet adulterare uxorem suam, ita nec episcopus ecclesiam suam, id est, ut illam dimittat, ad quam consecratus est, absque inevitabili necessitate, vel apostolica vel regulari immutatione, et alteri se ambitus causa conjungat.“¹

Haec ille, docens, episcopum consecrari ad ecclesiam suam. Ex quo sequitur, quod ante consecrationem sua erat, et hoc per consensum, quo, quum ei injunctum est onus, suscepit ejus curam, sicut maritus, quum consentit in uxorem accipiendam, et Christus quum ecclesiam sibi sponsavit, ut ipse Evaristus in eadem epistola declarat.

Anterus de episcopo, qui mutat sedem suam loquens: „Non ergo migrat, inquit, de civitate ad civitatem, qui non avaritiae causa sponte dimittit suam, sed ut jam dictum est, aut pulsus a sua aut necessitate coactus vel electione vel exhortatione sacerdotum et populorum translatus est ad alteram civitatem. Nam sicut episcopi habent potestatem ordinare regulariter episcopos et reliquos sacerdotes, sic quoties utilitas aut necessitas exposceret, supradicto modo et mutare et inthronizare potestatem habent.“²

Haec ille, docens, ex potestate episcoporum prodire, ut jam consecratus ad unam ecclesiam in novam transferatur, et jurisdictionem accipiat, quam quia non suscipit per consecrationem, quam non licet iterare, superest ut habeat per injunctionem. Et quia ab eadem potestate emanabat jurisdictio prima sicut et secunda, est, quod licet priorem habuerit dum consecraretur, non tamen illam habuit vi consecrationis, sed potestatis injungentis.

Clemens quoque de Petro ait: „Omnes principes terrae et cunctos homines eis obedire, et capita sua submittere, eorumque adjutores exsistere praecipiebat, ut omnes pariter fideles et cooperatores legis Dei monstrarentur.“³ Haec ille, docens, subditos ex praecepto Petri teneri ad obediendum episcopis. Ergo episcopi qui creabantur, ex praecepto Petri tenebantur alios curare et regere, et ita praecepto committebatur eis jurisdictio. Ibidem, ut supra citavimus, ait Petrum praecepisse, in quibus civitatibus deberent institui primates vel archiepiscopi vel episcopi. Et in ep. II. ait, ecclesias per congrua et utilia facere loca, quae divinis precibus sacrare oportet, et in singulis sacerdotes divinis orationibus Deo dicatos poni.

¹ Pseud.-Isid. in ep. II. Evaristi papae (Jaffé ed. II. n. 20).

² Pseud.-Isid. in ep. Anteri papae ad episcopos per Baeticae atque Toletanae provincias (Jaffé ed. II. n. 90).

³ Pseud.-Isid. in ep. Clement. cit.

Haec ille, docens, quorsum sacerdotes sive episcopi consecrentur; id enim fit, ut Deo dicentur. Possunt autem Deo dicari absque hoc, quod habeant aliquam jurisdictionem, sed ut pro omnibus sacrificantes Deum placent; et ita videtur colligi ex Clemente, qui in consecratis jam ecclesiis consecratos sacerdotes poni jubebat. Perspicuum autem est, quod quum ponebantur, recipiebant jurisdictionem, non autem per consecrationem, quae jam praecesserat.

Anicetus in epistola ad Galliae episcopos ait: „Nulli archiepiscopi primates vocentur, nisi illi qui primas tenent civitates, quarum episcopos apostoli et successores eorum regulariter patriarchas et primates esse constituerunt.“¹

Ex constitutione igitur tribuitur patriarchis jurisdictio, non autem ex consecratione, quia quum aliquis est jam episcopus, absque nova consecratione fit patriarcha.

Dionysius etiam papa ait: „Ecclesias singulas singulis presbyteris dedimus, et parochias et coemeteria eis divisimus, et unicuique jus proprium habere statuimus.“²

Ex statuto ergo est, et non ex consecratione, quod quis habeat jurisdictionem super paroeciam suam, quia non nisi jam consecrati fiebant parochi. Julius papa [sive potius, ut vidimus, Vigilius] ait de ecclesia Romana: „Ita reliquis ecclesiis vices suas credidit largiendas, ut in partem sint vocatae sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis.“³

222. Quam sententiam Leo et Gregorius confirmant. Ex quo ostenditur, ex decreto ecclesiae, et non ex consecratione vocari alios in partem sollicitudinis. Leo postquam de praelatione Petri est locutus, subjungit: „De qua forma episcoporum quoque est orta distinctio, et magna ordinatione provisum est, ne omnes sibi omnia vindicarent, sed essent in singulis provinciis singuli, quorum inter fratres

¹ Pseud.-Isid. in ep. Aniceti (Jaffé ed. II. n. 57).

² Pseud.-Isid. in ep. II. Dionysii papae (Jaffé ed. II. n. 139). Piora verba sunt ex cap. 2. vit. Dionys. in libr. pontif.; cf. cap. 1. c. XIII. q. 1. in decr. Grat.

³ Ep. I. Vigili ad Profuturum ep. Bracarensem cap. 7. (cf. supra pag. 122). Migne, P. L. 69, 19.

haberetur prima sententia; et rursus quidem in majoribus constituti sollicitudinem suscipere ampliore, per quos ad unam Petri sedem universalis ecclesiae cura conflueret, et nihil usquam a suo capite dissideret.¹ Haec ille, docens, ex dispositione et provisione sedis apostolicae variam distributionem jurisdictionum esse factam. Ex quo sequitur, jurisdictionem non dari vi consecrationis, quia consecrationis effectus non pendet ex arbitrio et dispositione hominis.

Gregorius quoque Magnus: „Quanto apostolica sedes Deo auctore cunctis praelata constat ecclesiis, tanto inter multiplices curas et illa nos valde sollicitat, ubi ad consecrandum antistitem nostrum exspectatur arbitrium.“ Et paulo inferius de electo in episcopum loquens ait: „Tunc eum a propriis episcopis, sicut antiquitatis mos exigit, cum nostrae auctoritatis assensu, solatiante (sc. auxiliante) domino facias consecrari: quatenus hujusmodi servata consuetudine et apostolica sedes proprium vigorem retineat, et a se concessa aliis sua jura non minuat.“² Haec ille, docens, a consensu et arbitrio pontificis pendere consecrationem, et ab ejus privilegio jura electionis in alios emanare. — Idem quum jussisset unionem fieri ecclesiae Cumanae cum Misenatensi, ait: „Utramque nos ecclesiam praesentis auctoritatis pagina unisse tibi commisisse cognosce, propriumque utrarumque ecclesiarum scito te esse pontificem. Et quaeque tibi de earum patrimonio vel cleri ordinatione sive promotione juxta canonum statuta visa fuerint ordinare atque disponere, habebis ut proprius revera sacerdos liberam ex nostrae auctoritatis consensu atque permissione licentiam.“³ Haec ille, clarissime ostendens, ex sua auctoritate et consensu habere propriam et ordinariam jurisdictionem super ecclesiam Cumanam

¹ Ep. 14. ad Anastasium Thessalonicensem cap. 11. (Jaffé n. 189). Migne, P. L. 54, 676.

² Epist. l. III. ind. XII. ep. 30. ad Joannem subdiac. (Jaffé n. 870). Migne, P. L. 77, 627 s.

³ Epist. l. II. ind. X. ep. 45. ad Benenatum (Jaffé n. 832). Migne, P. L. 77, 582 s.

olim episcopum solius Misenatanae, non autem vi consecrationis, quia denuo consecrari non poterat.

Idem Gregorius ad Joannem episcopum, cui committit curam trium Tabernarum ecclesiae, eam uniens hujus Joannis ecclesiae, dicit: „Hujus ergo rei sollicitudine saepe commoniti hoc nostro sedit cordi consilium, ut vicinis eas mandarem pontificibus gubernandas. Ideoque fraternitati tuae curam gubernationemque trium Tabernarum ecclesiae praevidimus committendam, quam tuae ecclesiae aggregari uniri que necesse est, quatenus utrarumque ecclesiarum sacerdos recte Christo adjutore possis existere.“¹ Haec ille, ex consilio suo et deliberatione se jurisdictionem dare ecclesiae trium Tabernarum asserens. — Idem ad Maximianum episcopum: „Super cunctas Siciliae ecclesias te, reverendissimum virum Maximianum fratrem et coepiscopum nostrum, vices apostolicae sedis ministrare decernimus; ut quisquis illic religionis habitu censetur, fraternitati tuae ex nostra auctoritate subjaceat. . . . Quas videlicet vices non loco, sed personae tribuimus.“² Ex decreto ergo et non ex consecratione manabat illa jurisdictio. — Idem ad Januarium: „Pervenit quoque ad nos, quosdam scandalizatos fuisse, quod presbyteros chrismate tangere eos, qui baptizati (al. baptizandi) sunt, prohibuimus. Et nos quidem secundum usum veterem ecclesiae nostrae fecimus; sed si omnino hac de re aliqui contristantur, ubi episcopi desunt, ut presbyteri etiam in frontibus baptizandos chrismate tangere debeant, concedimus.“³ Haec ille, jam consecratis presbyteris veniam concedens chrismate tangendi baptizatos, quod jurisdictionem exigit, sine qua nemo licite ordine potest uti. — Idem: „Moderamine apostolicae auctoritatis decernimus, ut monachi, si pres-

¹ Epist. l. II. ind. X. ep. 50. (Jaffé n. 837). Migne, P. L. 77, 591 s.; cap. Postquam 49. C. XVI. q. 1. in decr. Grat.

² L. II. ind. X. ep. 7. (Jaffé n. 796). Migne, P. L. 77, 543 s.; cap. Mandata 6. De praesumptionibus (II. 23).

³ L. IV. ind. 12. ep. 26. ad Januarium (Jaffé n. 933). Migne, l. c. col. 696; cap. Pervenit 1. dist. 95. in decr. Grat.

byterii honore dedicati sunt, cum ligandi solvendique potestate decimarum, primitiarum, oblationum, donationum, quae fiunt pro vivis et pro defunctis, portionem juxta canonem ad suam proximorumque utilitatem merito perfectioris justitiae non minus, quam ceteri sacerdotes, laudabiliter sibi vindicent.¹ Haec ille. — Et capite sequenti: „Ex auctoritate hujus decreti (quod apostolico moderamine, et pietatis officio a nobis est constitutum) sacerdotibus monachis apostolorum figuram tenentibus liceat praedicare, baptizare, communionem dare, pro peccatoribus orare, poenitentiam imponere atque peccata solvere.“² Haec ille, docens, ex decreto et non ex consecratione monachis dari jurisdictionem.

223. Quod idem docet papa quoque Gelasius scribens: „Si quis monachus fuerit, qui venerabilis vitae merito sacerdotio dignus videatur, et abbas, sub cujus imperio regi Christo militat, illum fieri presbyterum petierit, ab episcopo debet eligi, et in loco quo judicaverit ordinari; omnia, quae ad sacerdotis officium pertinent, vel populi vel episcopi electione provide ac juste acturus.“³

Et Bonifatius IV. eadem causa et quaestione: „Sunt nonnulli nullo dogmate fulti, audacissime quidem zelo magis amaritudinis quam dilectionis inflammati asserentes, monachos, qui mundo mortui sunt et Deo vivunt, sacerdotalis officii potentia indignos; neque poenitentiam, neque christianitatem largiri, neque absolvere posse per sacerdotalis officii divinitus sibi injunctam potestatem; sed omnino labuntur. . . . Neque enim beatus Benedictus, monachorum praeceptor almificus, hujus rei aliquo modo fuit interdictor, sed eos saecularium negotiorum edixit expertes fore tantummodo. Quod quidem apostolicis documentis

¹ Cap. Moderamine 23. l. XVI. q. 1. Lainez id caput tribuit Gregorio M.; at incerti est auctoris.

² Cap. Ex auctoritate 24. C. XVI. q. 1. Hoc caput non est Gregorii M., sed videtur excerptum ex can. 3. conc. Nemausensi anni 1096. Mansi XX. 931.

³ Cap. Si quis monachus 28. l. XVI. q. 1. (Jaffé n. 434); sed juxta Thiel pag. 613 est apocryphum.

et omnium sanctorum patrum institutis non solum monachis, sed etiam canonicis maximopere imperatur. Nemo enim militans Deo implicat se negotiis saecularibus. Nos vero tantorum patrum instituti exemplis (quibus periculosissimum est refragari) credimus a sacerdotibus monachis ligandi solvendique officium Deo operante digne administrari, si eos digne contigerit hoc ministerio sublimari.⁴¹ Haec ille. Ex cujus verbis habetur imprimis, potentiam ligandi et solvendi a Deo esse, et ejus usum non decere monachum, si ejus regula prohiberetur. Quod quia non prohibuit apostolica sedes, decernit, ut possint illam habere. Quod sine jurisdictione fieri non potest, quam constat monachum, sicut nec simplicem sacerdotem per consecrationem non habere, sed ex injunctioe.

Adhuc Nicolaus I. papa: „Primates enim vel patriarchas nihil privilegii habere prae ceteris episcopis, nisi quantum sacri canones concedunt et prisca consuetudo illis antiquitus contulit, definimus; et ita ut secundum Nicaenas regulas sua privilegia serventur ecclesiis; praeterquam si apostolica sedes aliquam ecclesiam vel ipsius rectorem quolibet speciali privilegio decreverit honorare.“² Haec ille, asserens ex canonum definitione et apostolico decreto emanare primatus jurisdictionem.

Leo Nonus ad Michaellem Constantinopolitanum: „Sicut cardine totum regitur ostium, ita Petro et successoribus ejus totius ecclesiae disponitur emolumentum. Et sicut cardo immobilis permanens ducit et reducit ostium, sic Petrus et sui successores liberum de omni ecclesia habent judicium, quum nemo debeat eorum dimovere statum.“³ Haec ille.

224. Paschalis secundus ad Victorem Bononiensem episcopum: „Pervenit ad nos, unde valde miramur, quod

¹ Cap. Sunt nonnulli 25. l. XVI. q. 1. Non est Bonifatii (Jaffé ed. II. n. 1996), sed videtur compositum sec. can. 2. conc. Nemaus. cit.

² Ep. 66. ad Rodulfum archiep. Bituricensem n. 2. (Jaffé n. 2091). Migne, P. L. 119, 884; cap. Conquestus 8. C. IX. q. 3 in decr. Grat.

³ Epist. 100. n. 32. Migne, P. L. 143, 765 (Jaffé n. 3286); cf. s. Ivon. Decret. p. V. cap. 44.

quidam monachi et abbates in paroecia (al. parochia) nostra contra sanctorum patrum decreta episcopalia jura et officia sibi arroganter vindicant, videlicet poenitentiam et remissionem peccatorum, reconciliationem, decimas, et ecclesias: quum absque proprii episcopi licentia vel apostolicae sedis auctoritate hoc nullatenus praesumere debeant, sicut in Chalcedonensi concilio de hujusmodi a sanctis patribus cautum est, et sub anathematis vinculo monachis omnibus prohibitum.¹ Sic ille, docens, ab episcopi vel sedis apostolicae licentia et auctoritate emanare in monachos jurisdictionem. — Idem ad archiepiscopum Panormitanum de Christo ter Petrum interrogante, antequam committeret ei oves, loquens ait: „Si conscientiarum factor et cognitor secretorum conditione hac usus est non semel tantum, sed et secundo et usque ad contristationem, qua nos sollicitudine oportet tantam ecclesiae praelationem imponere fratribus, quorum conscientias non videmus.“² Haec ille, ex impositione seu injunctioe docens derivari jurisdictionem in jam consecratum.

Clemens tertius epistola ad Willelmum archiepiscopum Montis regalis ait: „Si quid ex liberalitate apostolorum providentia fratribus ac coepiscopis nostris accedat, ad nostri honoris augmentum credimus redundare, ut de plenitudine potestatis, quam sancta Romana ecclesia largiente domino sibi vindicat, singularem ecclesiae inferiores accipiant, ut ab ea velut a capite in subservientia membra justificationum munera transfundantur.“³ Haec ille, loquens de concessione jurisdictionis super aliquos episcopos, quos Montis regalis archiepiscopo fecit suffraganeos, ut constat ex bulla, quae in archivio ejusdem archiepiscopatus habetur, ex qua desumpta sunt haec verba. Ex quibus expresse colligitur, ex liberalitate sedis apostolicae manare

¹ Cap. Pervenit 9. C. XVI. q. 1. (Jaffé n. 4874.)

² Cap. Significasti 4. De electione et electi potestate (I. 6); cf. supra pag. 111. (Jaffé n. 4851.)

³ Bullam, de qua loquitur, ipse Lainez in archivio archiepiscopali Montis regalis forsitan inspexit; ad nostra usque tempora impressa non videtur; cf. Jaffé n. 10114 et Pirrhi Sicilia sacra tom. I. pag. 624.

jurisdictionem. — Alexander III. in quosdam curatos non residentes ait: „Quum igitur verba accipienda sint cum effectu, tales si praesentati fuerint, non debent admitti, et admissi si instituti fuerint, secure poterunt amoveri.“¹ Per admissionem igitur datur jurisdictione curatis, qui si non resident, illa spoliari poterunt. — Innocentius III. in eodem titulo: „De clericis autem, qui ecclesias vel praebendas sibi concessas sine justa et necessaria causa tuo praesertim non accedente consensu deserunt, hoc tibi duximus respondendum, quod postquam congruo tempore fuerint exspectati, nisi redierint ad illas, possunt eis juste privari, dummodo non sint justo impedimento detenti.“² — Et idem in cap. Ex tuae jubet similes non residentes suis ecclesiis spoliari.³ Ex quibus omnibus colligitur, quod ex assensu datur jurisdictione, et propter delictum non residendi potest ex decreto superiorum auferri.

225. Leo IV.: „Regenda est unaquaeque paroecia sub provisione ac tuitione episcopi per sacerdotes vel ceteros clericos, quos ipse cum Dei timore providerit, cui jure pertinere videtur et circumire, ut sibi necessarium visum fuerit, ecclesiastica utilitate cogente.“⁴ Haec ille, docens, ex provisione episcopi et circumspectione episcopi pendere jurisdictionem, quae datur sacerdotibus super parochias. — Alexander III. ad archiepiscopum Cantuariensem in cap. Ex frequentibus De institutionibus: „Ex frequentibus querelis personarum satis manifeste didicimus, in partibus vestris consuetudinem pravam admodum et enormem, etiam sanctorum patrum constitutionibus omnimodo contrariam, a multis retro temporibus invaluisse, quod videlicet clerici caeca cupiditate ducti ecclesias et ecclesiastica beneficia sine assensu dioecesani episcopi, vel officialium suorum, qui hoc de jure possunt facere,

¹ Cap. Relatum 4. De clericis non residentibus, III. 4. (Jaffé n. 9332.)

² Cap. Inter quatuor 10. De clericis non resid. (Potthast n. 2860.)

³ Cap. Ex tuae 11. eod. tit. (Potthast n. 3090.)

⁴ Cap. Regenda 4. C. 10. q. 1. in decr. Grat. (Jaffé n. 1977.)